

A *Neues Wiener Tagblatt* illetékes helyről jelenti, hogy a *monarkia most is csak békét akar és csak a béke érdekében mozgósít, mert Oroszországgal semmi dolgunk nincsen. De ha az oroszor Szerbia mellé állanak, akkor vége van az európai békének.* Ha megtámadnak, nem fogunk egyedül állani. A helyzet kulcsa Pétervárott van.

Tisza bécsi utja.

Bécs, augusztus 1. Tisza István gróf miniszterelnök tegnap 9 órakor Berchtold gróf külügyminisztert kereste föl, akinél háromnegyed óra hosszat időzött, azután Schönbrunnba sietett királyi kihallgatásra. A véletlen tette, hogy mikor Tisza István gróf Berchtold grófhhoz ment, a külügyminiszterium előcsarnokában találkozott Krobotin közös hadügyminiszterrel és Conrad báró vezérkari főnökkel. Mind a hárman együtt mentek föl a külügyminiszterhez.

Németország és Oroszország

Németország fegyverkezése

A potsdami koronatanács.

Berlin, augusztus 1. A Potsdamban az új királyi palotában szerdán éjjel Vilmos császár elnöklelte alatt tartott koronatanács este 9 órakor kezdődött és éjfélutáni két óráig artott. A tanácskozáson résztvettek: Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár; Jagow külügyi államtitkár; Falkenhayn hadügyminiszter; Tirpitz tengerészeti államtitkár; Moltke vezérkari főnök; Pohl, az admirális főnöke; továbbá a császári kabinetiroda két főnöke, Freiherr v. Lyncker tábornok és v. Müller tengernagy, végül a császári főhadiszállás főnöke, Plessen tábornagy.

A koronatanács után még késő éjjel az osztrák-magyar követségre hajtatott Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár Jagow külügyi államtitkár kíséretében, ahol Szögyény-Marich László gróf nagykövettel egy óra hosszat tanácskoztak.

Csütörtökön délelőtt Frigyes Vilmos trónörökös másfél óráig időzött a császár dolgozószobájában. A császár ezután Henrik orosz herceget fogadta.

Németország álláspontja.

Berlin, augusztus 1. A német birodalmi kormány álláspontjáról illetékes helyen a következőket közölték: **Az orosz nagykövet hivatalosan notifikálta a berlini külügyi hivatalban, hogy az osztrák-magyar monarchia határa mentén négy kormányzóság csapatostestét mozgósította.** Ha ez bekövetkezik, akkor az egész világ előtt Oroszországra hárul ezért a felelősség, Oroszországra, amelyet senki sem támadott meg. Ügyetlen és céltalan kibuvónál nem egyéb, ha Pétervárott azt találják mondani, hogy az orosz mozgósítás csupán az osztrák-magyar monarchia ellen szól. Erre nem is hederítünk. **Aki Ausztria-Magyarországot támadja, a német birodalmat is támadja.**

A német mozgósítás.

Berlin, augusztus 1. Németország az orosz és francia határon nagy csapatösszevonással és részleges mozgósítással felel az orosz és francia katonai készülődésekre. Már csütörtökön az összes szabadságolt tiszteket s legénységet visszahívták s csapataikhoz. A határon és annak közelében állomásozó, ös-

A Budapesti Tudósító jelenti: Tisza István gróf miniszterelnök és Teleszky János pénzügyminiszter ma reggel Bécsből visszaérkezett Budapestre.

Szerb hadifoglyok Bécsben.

Bécs, augusztus 1. Tegnap óta körülbelül 300 szerb hadifoglyot vittek be az Albrecht-kaszárnya őrségére, főbbnyire tiszteket, akiket a vasutállomáson, vendégfogadóknak és magánszállókra fogtak el. A szerb hadifoglyokat átszolgáltatták a katonai hatóságoknak. Valamennyien azt kérték, hogy adjanak nekik írásbeli bizonyítványt arról, hogy az osztrák hatóságok akadályozták meg őket a bevonulásban s így igazolhassák magukat majdan a haditörvényszék előtt. A szerb hadifoglyokkal a lehető legjobban bántanak, a tisztek ugyanolyan ellátást kapnak, mint a monarchia tisztjei.

szesen hat hadtesthez tartozó tartalékosok első három évfolyamai parancsot kaptak, hogy csapataikhoz haladéktalanul vonuljanak be. 420.000 emberre tehető azoknak a katonáknak száma, akiket az orosz és francia határ közelében vontak össze.

Posenél Strassburggal elzárták a telefonösszeköttetést és magántáviratokat is csak korlátolt számban vesznek fel. Strassburg és az orosz határ felé a vonatok nagy késésekkel közlekednek, mert a katonai vonatok foglalják le a vonalakat. A potsdami nagy teherpályaudvaron éjjelente teljes csendben katonai csapatokat szállítanak el; az őszi lőszállítást pedig, amely rendes körülmények között októberben történik meg már a hét elején megkezdtek.

Elszász-Lotharingia és Porosz-Lengyelország területén még e hét folyamán kihirdetik a kémkedésre, az egyéb katonai büntetésekre és a hadi szolgáltatásokra vonatkozólag a kivételes állapotot. **A tengeri flotta hadihajóit már a múlt héten hazarendelték,** az utolsó torpedók ma érkeztek meg Norvégiából Wilhelmshavenbe és ezzel **az egész német flotta német vizeken tartózkodik.**

London, augusztus 1. Edingburgból jelenti, hogy a Herta német iskolahajó reggel Firth of-Firthből, ahol látogatóban volt, reggel elindult. A parton levő legénységet visszavitték a hajóra, amely az utolsó ember megérkezése után azonnal utnak indult.

Goltz basa reaktiválása.

Berlin, augusztus 1. Van der Goltz basa, aki a török hadsereget reorganizálta, jelentkezett szolgálatra a német hadseregben, amelyben azelőtt tábornagyi rangot viselt Goltz hetvenegy esztendő.

Pétervár, augusztus 1. Archangelskből jelenti: A német kereskedelmi hajók távirati utasítást kaptak, hogy indulásra készen álljanak s az első felszólításra 24 óra alatt hagyják el az orosz vizeket.

Az orosz mozgósítás

Az osztrák határ mentén.

London, augusztus 1. (Reuter ügynökség.) Pétervárról érkezett jelentés szerint **Oroszország már 28-án este elrendelte néhány déli és délnyugati hadtestének mozgósítását. A mobilizálás a kiewi, odesszai, moszkvai és kazáni kerületekre terjedt.** Minden ke-

riületben négy hadtest áll békelétszámban, összesen tehát tizenhat. A mozgósítás folytán a tizenhat hadtest **harminckettőre szaporodik: egyelőre csak az osztrák, nem pedig a német határ mentén mozgósítanak.** Kazán a központi kerület, ahonnan a tartalékosokat a nyugati határ felé tolják.

Berlin, augusztus 1. A Lokalanzeigernek Kopenhágából a következőket jelentik: Rigai távirat szerint **a Dűna-torkolatot aknákkal zárták el.** Varsóból azt jelentik, hogy **a hadgyakorlatokról visszarendelt csapatok a pályaudvaron táboroznak, hogy a határra indulhassanak.** Kiewbe is visszatértek a csapatok a manőverekről.

A cár lesz a fővezér.

London, augusztus 1. A Reuter-ügynökség jelenti: Illetékes pétervári körökben valószínűnek tartják, hogy **háboru esetén maga Miklós cár lesz az orosz hadsereg fővezére.** Mellette parancsnokok lesznek Nikolaj Nikolajevics nagyherceg és Suchomlinov hadügyminiszter.

A szebasztopolli kikötő elzárása.

Konstantinápoly, augusztus 1. Az Agence Ottomane jelentése.) A szebasztopolli kikötőt minden idegen hajó elől elzárták.

Olaszország készülődik

„Olaszország teljesíti köteleességét.”

Róma, augusztus 1. Az összes reggeli lapok az osztrák-magyar és szerb konfliktussal foglalkoznak és egyértelműleg **visszatúsítják a tendenciózus francia jelentéseket.** A *Popolo Romano*, a *Tribuna*, a *Giornale d'Italia*, a *Corriere della Sera* dicsérő szavakkal emlékeznek meg a monarchia csapatainak emelkedett hadi szelleméről és megjegyzi, hogy **a monarchia és Olaszország szövetségi viszonya épp az utolsó napok során lényegesen megszilárdult. Olaszország minden körülmények között teljesíteni fogja köteleességét.** A lapok megállapítják, hogy a helyzet még mindig nem teljesen reménytelen.

Az olasz király és a vezérkar.

Róma, augusztus 1. A király visszaértett földközi tengeri útjáról Rómába s azonnal fogadta *Salandra* miniszterelnököt. Délután *San Giuliano* külügyminiszter volt a királynál, valamint a **vezérkar és a flotta főnökei.** A király később újra fogadta a miniszterelnököt és a hadügyminisztert.

Uj olasz repülőgépek

Halle am Saale, augusztus 1. Az olasz kormány öt Parsefal-rendszerű léghajót rendelt; a bitterfeldi Luft-hajókat még ebben az esztendőben szállítani kell a társaságnak.

Franciaország nem mozgósít

Róma, augusztus 1. Az olasz-francia határról jelentések érkeznek a **francia mozgósításról, amely tegnap este vette kezdetét.**

Páris, augusztus 1. Az Agence Havas jelentése szerint **a kormány nem határozta el a mozgósítást, csak azokat az óvintézkedéseket tette meg, amelyeket a körülmények megkövetelnek.** Nem felel meg a valóságnak az a hír sem, mintha a belügyminiszterium

Kézimunkák és hozzávaló anyagok **KRAUSZ GYULA** KÉZIMUNKÁSZLETÉBEN **KOSSUTH-U. 3.** vakáció és fürdőidényre leszállított áron kapható

és a rendőrség ki akarná utasítani a Párisban élő németeket, osztrákokat és magyarokat. A minisztertanács, amely ma délután Poincaré elnökle alatt összeült, kizárólag a külpolitikai helyzettel foglalkozott.

Páris, augusztus 1. Egy idevaló lap közölte csütörtök esti számában, hogy a kormány határozata alapján elrendelték a francia hadsereg mozgósítását. A tegnap délelőtti párisi tőzsdén a miniszterelnök a leghatározottabban megcáfolta ezt a hírt és elrendelte az illető lap elkobozását.

Hír Poincaré lemondásáról

Budapest, augusztus 1. Párisból érkezik a hír déli tizenkét óraker, hogy Poincaré, a francia köztársaság elnöke lemond. E lemondási szándékot azonban hivatalos helyen még nem erősítették meg.

Ellentétes hírek Anglia magatartásáról

Az angol közvélemény Oroszország ellen.

London, augusztus 1. A Daily News írja: Sohasem láttuk, hogy Oroszország egy nép szabadságának védelmezője lett volna. Lehetetlen fettevés, hogy egy olyan demokratikus nép, mint az angol, Oroszország előőrse legyen. Nekünk tovább kell dolgoznunk a béke érdekében és emlékezzünk meg arról, hogy a béke biztosításának hatékony eszköze az, ha az orosz hegemoniáért egyetlen-egy brit katonát sem áldozzák föl.

London, augusztus 1. A Times jelenti: Illetékes politikai körökben a helyzetet a riasztó híresztelések ellenére még nem tekintik reménytelennek, habár számolnak a helyzet komolyságával. Németország elutasító magatartását Grey konferencia-javaslatával szemben összes politikai körökben nyugodtan ítélik meg és a lapok elismerik Németország nehéz helyzetét.

Elővigyázati rendszabályok?

London, augusztus 1. Hivatalosan jelentik, hogy a katonai hatóságok nem nyultak mozgósítási rendszabályokhoz, csak elővigyázati intézkedések történtek, a hadsereg keretein belül ép úgy, mint a flottánál. — Az első flotta Callaghan tengernagy vezérlete alatt Portlandból tegnap délelőtti kihajózott. A torpedóuzóhadosztályt, amely az ir partok előtt állomásozott, tegnap visszahívták. A katonai mozdulatok, melyek nagy feltűnést keltenek, csak óvatossági jellegűek.

Az angol flotta készülődik.

London, augusztus 1. Portsmouthból tájékoztatják, hogy a tengerészeti parancsnokság egészen csendben fegyverkezik. Az admirális hivatal s a hadügyminiszterium szakadatlan összeköttetésben állanak s minden lépést megtesznek, hogy a flottát és a hadsereget hadi létszámra emeljék. Az első flotta Portlandban állomásozik s minden pillanatban kész arra, hogy felszedje a horgonyt. Tegnap municióval és szénrel látta el magát. A második flotta most készül a mozgósításra. — Gibraltárból jelentik, hogy a Bellerophon nevű csatahajót, melyet tatarozás végett odaküldtek, szikratávíró útján Angliába rendelték vissza. A gibraltári torpedó-osztályt, mely

Huelva felé volt utban, szintén visszarendelték s már megérkezett Gibraltárba.

London, augusztus 1. A portlandi kikötőben ezidőszerezt az első flotta 29 csatahajója 4 csatapáncélos és 9 más páncélosa horgonyzik. Szenet, hadi szereket és élelmet vesznek fel, ami több hétre elegendő lesz. A tengerészeti parancsnokság tegnap már a hajók mozdulatáról nem adott ki közlést.

Wilhelmshaven, augusztus 1. Az utolsó torpedóflottillák is megérkeztek Norvégiából. Az egész észak-tengeri flotta hazai vizeken van.

Tíz százalék az angol kamatláb.

London, augusztus 1. az angol bank tegnap 4 százalékról 10 százalékra emelte a kamatlábat.

Hollandia és Belgium.

Amsterdam, augusztus 1. A katonai előkészületek már annyira előrehaladtak, hogy a mozgósítást minden pillanatban elrendelhetik. Az összes fontos vasuti hidakat erős fedezettel látták el s a határerősségek létszámát is hadiállapotra emelték. A tengeri fiúdkból, Scheveningenből, Noordwykból, Katvykból a németek és az osztrákok seregestül menekülnek. A minisztertanács rendkívüli ülést tartott.

Brüsszel, augusztus 1. Tegnap óta Belgiumban a háborús állapotjal járó szigorú őrszolgálat lépett életbe a német és a francia határon. A különböző határhelységek templomtornyaiban táviróállomásokat rendeztek be. A király elnökle alatt tartott rendkívüli minisztertanács elhatározta, hogy a hadsereget egyelőre 100,000 főnyi megerősített békelétszámra emelik fel. Az erősségekben teljes létszámú tüzérség teljesít szolgálatot.

Rotterdam, augusztus 1. A nemzetközi feszültség folytán a hollandi kormány a határon különböző rendszabályokat léptetett életbe. A vezérkari főnököt Németországból visszahívták. Sok tiszt önként jött vissza. A behívott tartalékosokat továbbra is fegyver alatt tartják. A Rajna torkolatában, valamint Sheveningen kikötőjében is valamennyi uszályt a kormány lefoglalta. A Vaal-hidat gyarmatcsapatok szállták meg. Gennep és Mookba szintén mentek gyarmatcsapatok. A lakossággal közölték, hogy a hidakat esetleg levegőbe kell röptetni. Zutphen-nél az Yssel-hidat szintén katonák őrzik, Ymuiden erődot mozgósították.

Az államtanácsot sürgősen ülésre hívták össze, hogy az intézkedéseket jóváhagyják. A miliciát fegyverben tartják. A minisztertanács újabb rendkívüli ülését minden percben várják.

A balkáni államok

Románia magatartása.

Bukarest, augusztus 1. Az Adverul szíjajai tudósítójának értesülése szerint Károly király e héten levelet kapott Vilmos császártól, Ferenc József királytól és az orosz cártól is.

Az Universul tudni véli, hogy királyunk és a német császár tudatták Károly királlyal, hogy nagy sulyt helyeznek az ő barátságára. Az orosz cárt az Universul szerint emlékeztetett a konstanzi találkozóra és kifejezte azt a reményét, hogy a béke munkájában a román király is közre fog működni.

Törökország készülődése.

Konstantinápoly, augusztus 1. A diplomaták fogadása dacára ma rendkívüli minisztertanács volt. Az 1897—98. évi tartalékosokat behívták. A szerb katonai attasé azt a parancsot kapta, hogy nyomban utazzék el innen. A külpolitikai helyzetre való tekintettel Djavid bej pénzügyminiszter párisi útját elhalasztotta.

Görögország kritikus helyzetben.

Athén, augusztus 1. A monarchia és Szerbia ellenséges viszonya itt mély hatást kellett és aggodalommal néznek a jövő elé. — A helyzet Görögországra nézve igen kritikus. Attól tartanak, hogy Bulgária kihasználja az újonnan teremtett helyzetet és erőszakosan megkísérli a bukaresti béke megváltoztatását, amint hogy Törökország is hasonló lépésre készül. Belgrad bombázásáról, valamint a vichnitzai tüzérségi harcra szóló jelentéseket nagy izgalommal fogadták.

Korfu, augusztus 1. Az osztrák-magyar flotta előkészületeket tett arra, hogy Görögország fegyveres közbelépése esetén blokkolja a görög kikötővárosokat. A görög támogatásra azonban Szerbia aligha számíthat.

Csak Montenegró segít.

Genf, augusztus 1. Jovanovics volt bécsi szerb követ, aki tegnapelőtt Genfben érkezett, úgy nyilatkozott egy újságíró előtt, hogy Szerbia a monarchiával kezdett háborújában nem számíthat a balkáni államok segítségére, mert azok mindegyikét külön érdekek vezetik. Csak Montenegró fogja támogatni Szerbiát.

Montenegrói hercegek a háborúról.

Bukarest, augusztus 1. Péter és Mirkó montenegrói herceg Pétervárról visszatérőben néhány napig Bukarestben időzött. Fogadták a Dimineaca egyik munkatársát és nyilatkozott előtte a háborúról. Az egész felelősséget Ausztria-Magyarországra hárították, amely — mondották — mindenáron háborút akar és meg akar semmisíteni két népet. — Nem akarunk háborút, — mondta Péter herceg — de utolsó csepp vértünkig meg akarjuk védelmezni becsületünket. Megadunk mindent, de azt nem kívánhatja senki, hogy méltóságunkat feláldozzuk.

Arra a kérdésre, hogy hova utazik, így felelt Péter herceg:

— Montenegróba megyek és azonnal átvesszem egy hadosztály vezetését és harcba indulok testvéreimmel együtt.

Megkérdezte még a hírlapíró, vajjon számíthat-e Szerbia és Montenegró Oroszország támogatására?

— Azt hiszem, igen — felelte határozottan Péter herceg. Hivatalos nyilatkozatot erről nem tehetnek, mert senkivel sem beszéltem róla.

Szerbiában.

Szaloniki, augusztus 1. Úszkübi jelentés szerint Uj-Szerbia különböző községeiben az utóbbi napokban nagy zavargások voltak. Koszovóban a mohamedán hadkötelesek nagy része vonakodik bevonulni, többen közülök a hegyek közé szöktek. Úszküb és Prizrend környékén, ahol a hatóságok szigorú intézkedéseket tettek, nyílt zavargás tört ki. Prile és Köprüli mellett a bolgár lakosság között is nyugtalanság tört ki.

Szt. Lukács-**Kristály** forrás **fürdői** ásványvíz

a világ legelterjedtebb és legjobb üdítő vize. Debreczeni főraktár **BOZPONTI DROGERIA** városház-épület, ahonnan a vizet házhoz is szállítják. **Kapható minden fűszerüzletben.**

Bukarest, augusztus 1. Az Universul ki- küldött tudósítója táviratozza Nisből:

Belgrádban már két napja nincsenek la- pok, ami egész Szerbiában nagy pánikot és nyugtalanságot idézett elő, mert senkisé-

tudja, mi az eddigi harcok eredménye. A ki- rályi palota udvarán százával állanak a ko- csik és a pályaudvarra szállítják a királyi pa- lota butorait.

Japán megmozdult

Tokio, augusztus 1. A „Ninisi“, Japán hivatalos lapja azt írja, hogy Jappánnak ki kell használnia Oroszország európai bonyodalmait, hogy a mandzsuriai kérdést tisztázza.

(Hivatalos jelentés.) Tokióból az a hír érkezik, hogy a japán kormány tegnap minisz- tertanácsot tartott, amelyen elhatározta, hogy Oroszország bonyodalmait kihasználja a mandzsuriai kérdés fölvetésére és megoldására.

A trónörökös pár Budapesten

A király üdvözlése a magyaroknak.

Mint a *Budapesti Tudósító* illetékes he- lyen értesül, Károly Ferenc József főherceg trónörökös és neje Zita főhercegné hol- nap, vasárnap Budapestre érkeznek.

Illetékes helyen közlik a Budapesti Tu- dósítóval, hogy a trónörökös pár elsősorban azért érkezik a magyar fővárosba, hogy ő felsége megbízásából átadja a király üdvö- zletét a harcra induló csapatoknak, valamint Budapest székesfőváros közönségének, amely olyan lelkesedéssel fogadta a háboru hírért és a magyar nemzet dinasztikus és hazafias ér- zelméinek egész erejével áll a hadsereg mellé.

A trónörökös pár érkezése alkalmával Bu- dapesten hivatalos fogadtatás nem lesz. A trónörökös és felesége vasárnap reggel kilenc óra harmincöt perckor indulnak el Bécsből és délután két óra harmincöt perckor érke- nek meg a keleti pályaudvaron Budapestre.

A trónörökös párt el fogja kísélni utján Lobkowitz herceg kamarai előljáró, Thun grófné főudvarmesternő és Nostitz grófnő ud- varhölgy. A trónörökös pár a budai királyi várpalotában száll meg és néhány napig Bu- dapesten fog tartózkodni.

A főváros lakossága körében nagy örö- möt keltett a trónörökös pár érkezésének hi- re és a közönség a mostani lelkes időkhöz méltó melegséggel és ovációkkal készül fo- gadni Ő Felsége küldötteit.

A lelkesedő ország.

Miskolc: Tegnap itt nagy és lelkes tünté- tés volt, amikor báró Apor Samu moskolci lovassági dandárparancsnok nagy csapat hu- szárral a harctérre utazott. Báró Apor nagy- ban ünnepelték és a vonathoz több ezer főre menő közönség kísérte ki. Ott voltak: Tarnay Gyula főispán, Nagy Ferenc dr. polgármester vezetése mellett a városi tanács tagjai is. A polgármester szép beszédet intézett a tábor- nokoz, aki meghatva válaszolt. A mozgósítás híre az esti órákban érkezett Miskolcra és az egész városban nagy lelkesedést keltett. Mindenféle nagy az öröm és éltetik a királyt és a hadsereget. Nagy Ferenc dr. polgármester felhívására máris nagy összegeket ajándékoz- tak a hadba vonuló tartalékosok családtagjai segélyezésére és több háziur ezeknek ele- gente az augusztusi házbért. A magyar fegy- verek győzelméért az összes templomokban imát mondanak.

Szekszárd: Több ezer főből álló néptö- meg tegnap este a városháza elé vonult zász- lókkal és zeneszó mellett. Itt Horváth Jenő beszélt, a vármegyeházán pedig Förster Zol- tán alispán intézett buzdító beszédet, majd a kaszinó előtt Kovács Sebestyén Endre főispán mondott beszédet a néphez.

Ujvidék: Tegnap délután a 6. gyalogez- red felesketése volt Ujvidéken, melyhez az ezredes és polgármester intézett lelkesítő be-

szédeket. Az ezred zenekara nagy tömeg ki- séretében bejárta a város utcáit. Este a város tisztikart megvendégelte. Matkovits főispán lelkesítő beszédet mondott, éltette a királyt. Demerovits polgármester a tisztikart és a je- lenlevő Delimanics kormánybiztost éltette, az utóbbi és Plebs ezredes pedig a város közön- ségét. Sević püspök és a szerb intelligencia is együtt ünnepelt a magyarsággal.

Sepsiszentgyörgy: A város közönsége lelkesen tüntet a háboru mellett. Este a moz- gósítás kihirdetése után nagy tömegekben be- járták a város utcáit, hazafias dalokat éne- kelve. Király Aladár alispán és Bálint Dénes polgármester buzdító beszédeire azt kívánta a tömeg, hogy a király iránti hódolatát és a székely vitézséggel párosult hűségét a trón zsámolyához juttassák.

Balassagyarmat: Este, amint megjele- nen az általános mozgósításról szóló plakátok, az összes polgárság a katonasággal együtt nemzeti színű zászló alatt, hazafias dalok éneklése közben bejárta a várost. A megye- háza ablakából Prónay Mihály főispán és Nagy Mihály alispán mondtak lelkesítő be- szédeket, éltetve a háborut.

Bosznia.

Sarajevó, augusztus 1. A tavaszi hadgya- korlatok, majd a fokozott létszámú katonaság ellátása miatt az élelmiszerkészletek meglehe- tősen meggyérültek. Szerencsére a mezőgaz- dasági munkálatokkal az ország nagy részé- ben elkészültek, főként a sik területen s így gabonában nincs hiány. A burgonya és tengeri megmunkálása sem szenvedett késedelmet, mert ezt normális helyzetben is rendszerint az asszonyok végzik. Meglehetősen bőséges a lakosság szarvasmarha állománya is, mi- vel a két előtti száj- és körömfájás járványa miatt a kiviteli tilalom következtében a ha- szon-állatok száma megnövekedett. Kávében és cukorban is elegendő készlet áll a lakos- ság rendelkezésére.

A hatóság és a társadalom most együt- tesen azon fáradozik, hogy a polgárság ellá- tását megkönnyítse és az élelmiszerek hiá- nyának elejét vegye. E célra a sarajevói pénz- intézetek félmillió koronát adtak össze, me- lyet az országos kormány rendelkezésére bo- csátanak.

Gyűjtés indult meg a Vörös-kereszt ja- vára is. A bosnyák mohamedánok engedélyt kértek és kaptak arra, hogy a Vörös félhold címen folytassák ezt gyűjtést. A mohamedá- nok most az ottomán-birodalomban is társa- dalmi akciót igyekeznek szervezni ez intéz- mény javára, azzal az érveléssel, hogy a Bal- kán-háboru alatt a bosnyák mohamedánok is nagy összeget gyűjtöttek Törökország sebs- iültjei részére.

A lojális tüntetések napról-napra megismét- lődnek Sarajevóban és semmiféle rendbon- tásra sem kerül a sor. A katonaság együtt lel- kesedik a polgárokkal és semmi nyoma sem látszik annak, hogy Boszniában már egy hó- napja szigorú statárium van.

Tüntetések Triesztben.

Trieszt, augusztus 1. A főtúvonalon tegnap este is hazafias tüntetések voltak. Nagy néptömegek zászlók alatt vonultak fel, éltetve a királyt. Németországot és Olasz-

országot. Az olasz és a német konzulátus előtt lelkes ovációk voltak. A szerb konzulátus volt székhelye előtt, valamint az orosz konzulá- tus helyisége előtt erős rendőri készenlét megakadályozta a tüntetést. A hazafias mani- festáció a késő éjjeli órákig tartott.

A lengyelek lelkesedése.

K r a k ó, augusztus 1. A Krakkóban meg- jelenő Nova Reforma lelkes és hazaszeretet- től lángoló cikkét ir vezető helyen a monar- chia háborujáról. Teljes hódolattal és oda- adással viseltetik a dinasztia iránt a lengyel nemzet és a kárhuzatos orosz politikát elítéli a féktelenül garázdálkodó szerb néppel együtt. A cikk végül a következőket mondja:

— Teljes tudatában a jelen pillanatok óriási fontosságának, tiszta meggyőződéssel és az igaz ügybe vetett erős bizodalommal állunk az ügy mellé, amelyért Ferenc József kardját kivonta. Ez az ügy minden iengyel ügye! Ezzel a megrendíthetetlen hittel sereg- lenek testvéreink a szent zászló köré és hű- séggel, áldozatkészséggel harcolnak a mo- narchiáért.

Két heti moratórium

A kormány rendelete.

A magyar királyi miniszterium a követ- kező rendeletet bocsátotta ki a magánjogi kö- telezettségek teljesítésére halasztás engedé- lyezése tárgyában:

A magyar királyi miniszterium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912:évi 63. t.-c. 16. paragrafusában nyert felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §. Váltón, csekken, kereskedelmi utal- ványon, kereskedelmi ügyleten vagy bármely más magánjogi ügyleten alapuló olyan köte- lezettségek teljesítésére, amelyek 1914. évi augusztus hó első napja előtt keletkeztek és már lejártak, vagy 1914. évi augusztus hó 14-ik napjáig bezárólag járnak le, tizennégy napi halasztás engedélyeztetik, oly módon, hogy e halasztás idejét a lejárttól és ha a kötelezettség már 1914. évi augusztus hó első napja előtt járt le, 1914. évi augusztus hó 1. napjától kell számítani.

E halasztás ideje alatt az első bekezdés alá eső váltót, csekket és kereskedelmi utal- ványt bemutatni és azokra nézve óvást felvé- tetni nem lehet. Az ennek ellenére történt be- mutatás és óvásfelvétel hatálytalan.

Olyan kötelezettségek tekintetében, ame- lyek után kikötés alapján vagy törvénynél fogva kamat jár, kamatot a halasztás idejére is lehet számítani.

2. §. Az első paragrafusban meghatáro- zott idő az ott említett követelések tekinté- tében sem az elévülés idejébe, sem a jogok ér- vényesítésére megszabott más határidőbe nem számítható be. Az első paragrafusban meghatározott idő eltelte után továbbfolyó elévülés tizennégy napnál rövidebb idő alatt nem fejeződik be.

3. §. A jelen rendeletben engedélyezett halasztás nem terjed ki:

1. a betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél betéti könyvre, vagy folyószámlára elhelye- zett betétekre kétszáz (200) korona erejéig.

2. lakás, egyéb helyiség, vagy ingó dolog bérletéből eredő követelésekre, kivéve, ha a kötelezett fél katonai szolgálatot teljesít, vagy a katonai szolgálatot teljesítő egyénnel egy tekintet alá esik;

3. szolgálati szerződésekből eredő követe- lésekre, ideértve a mezőgazdasági vagy ipari munkaviszonyból eredő követeléseket is;

4. tartási, ellátási és életjáradéki köve- telésekre;

5. állami és államilag biztosított adóssá- gok kamataira, tőketörlesztési részleteire és járadékaira;

Fióközlet: Arany János-utca 15. sz.

Fehérneműt, csipkefüggönyöket, női bluzokat legszebben tisztít
FEUERSTEIN MOSÓINTÉZETE PIACZ-UTCA 63. SZÁM.

Telefon: Fióközlet 732. Főüzlet 11-57.

6. azokra a követelésekre, amelyeket a miniszterium külön rendelettel jelöl meg.

4. §. Az igazságügyminiszter, Horvát-Szlavonországekban a törvénykezés tekintetében a bán felhatalmaztatik, hogy az e rendelet végrehajtására szükséges részletes szabályokat rendelettel állapítsa meg és ezt a rendeletét a szükséghez képest kiegészítse és módosítsa.

5. §. E rendelet hatálya, amennyiben a magyar szent korona országainak egész területén hatályos törvényben szabályozott jogviszonyokra vonatkozik, *Horvát-Szlavonországekra is kiterjed.*

Ez a rendelet 1914. évi augusztus hó 1. napján lép életbe.

Kelt Budapesten, 1914. július hó 31-én.

Tisza István gróf s. k.
magyar királyi miniszterelnök.

A félhivatalos *Bud. Tud.* e rendeletet a következő kommentárral kíséri:

A moratórium elrendelésének szükségese önként folyik az általános mozgósítás elrendeléséből. Célja a kormány ez intézkedésének az, hogy a pillanatnyi izgalmaknak az ország egész közgazdasági szervezetére való káros visszahatását megelőzze és a lehető leghatályosabb biztosítékokat teremtsen meg arra nézve, hogy a bonyodalmak lezajlása után hazánk közgazdasági viszonyai a lehető leg-
rövidebb idő alatt ismét a rendes mederbe terelődjenek. A moratórium elrendelését elsősorban az a tapasztalat indokolja, hogy az arra hivatott és a dologhoz értő tényezők sokszoros komoly intelmei ellenére is a közönség az egész monarchiában az utóbbi időkben nagy mértékben mondta fel és vette ki a pénzügyintézeteknél levő készpénzbetéteit és ezzel érzékeny károkat okozott az ország egész gazdasági szervezetének. Mert a betétek visszavonása egyfelől megvonta és, ha meg nem akadályoztatnák, ezennel még nagyobb mértékben vonná meg a közgazdasági szervezet funkciójához szükséges életnedvet s ezenfelül a visszavont betétek nemcsak az illető intézetek erejét gyöngítik, de elvontván egészen a közforgalomból, ezen a révén az ország egyetemes gazdasági érdekei is kárt szenvednek. A kormány intézkedésének rendeltetése tehát főleg az, hogy a *pénzügyintézetek megróhadását megakadályozza.*

Kiemelendőnek tartjuk a közönség megnyugtató végett, hogy a *rendelet korlátozó intézkedéseit a hazai pénzügyintézetek nem fogják betű szerint értelmezni és megvalósítani.* Hazafiúi belátástól vezelve minden erejükkel rajta lesznek az intézetek, hogy a körülmények helyes mérlegelésével a lehetőség szerint a korlátozáson túl menő visszafizetéseket is eszközöljenek.

Arra is külön figyelmzettünk, hogy a mennyiben a gyakorlati életnek csakhamar mutatkozó tapasztalásai a moratórium alól való kivételek elégtelenségét mutatnák ki, a rendelet lehetőséget nyújt arra, hogy a szükséghez és a lehetőséghez képest további kivételek is megállapíttassanak.

Hasonló intézkedések egyidejűleg Ausztriában és Horvátországban is életbe fognak lépni.

A kivételes intézkedések kiterjesztése.

A hivatalos lap mai száma ismét több miniszteri rendeletet közöl a háboru esetére szóló kivételes intézkedések tárgyában. A rendeletekben tulajdonképpen semmi új dolog nincs: a kormány ezuttal azokat a kivételes intézkedéseket, melyeket a múlt vasárnap a délvidéken elrendelt, kiterjeszti részint a felvidék, részint pedig az egész ország területére. A ma kiadott rendeletek szerint a csendőrséget máttól kezdve valamennyi város területén igénybe lehet venni, a rendőri természetű helyi szabályrendeleteket a belügyminisz-

ter bárhol felfüggesztheti, a bejelentési kötelezettséget mindenkire kiterjeszthetik, az utlevelék kiadását és a fegyvertartást bárhol korlátozhatják. A véderő elleni vétések és büntettek megtorlása máttól kezdve polgári egyénekkel szemben is a honvéd hadbíróságok hatáskörébe tartozik. Korlátozta a kormány a légi járóművelek és a tengeri hajózás forgalmát is.

Debreczen város hazafias közönségéhez

Honfittársak, honleányok!

Testvéreink százezrei vonulnak családjaiktól elszakítva, hogy nemzetünk megátalkodott ellenségeivel szembenézzenek.

Csak hazaszeretetüket s szent kötelességérzetüket viszik magukkal és könnyező szép emékeiket az itthonhagyottokról.

Amíg ők harcolva a haza határait védik, a házi tüzhely védelme, szeretteik oltalma, dolgaik gondozása a mi testvéri szent kötelességünk és a legnagyobb jót tesszük velök, harcképességük emelésére a legnagyobb terhet vesszük le lelkükről, ha azt a félelmüket eloszlatjuk, mely családjuk sorsáról töltheti el őket.

Ez a testvéri kötelességérzet él mindenki szívében s csak az alkalmat keresi, hogy tettekben kifejeződjön.

Az alkalmat kijelölöm én, amikor a személyi meghívások szertartásain túlhelyezkedve, ezennel nyilvános fehérvást intézek a város mélyen tisztelt közönségéhez s felkérem, hogy

a hadbavonulók hátrahagyottjainak védelme és gondozása terén érzett testvéri kötelességünk gyakorlása ügyében sziveskedjék a vármegyeháza termében folyó évi augusztus hó 2-án délelőtt 11 órakor tartandó értekezleten megjelenni, hol teendőiket fogjuk megbeszélni.

Számítok a város minden rangu és rendű közönségének, férfiaknak és hölgyeknek tömeges, lelkes részvételére.

Debreczen, 1914. augusztus hó 1.

Domahidy Elemér s. k.,
főispán.

Első mozgósítási nap: augusztus 4.

A rendőrkapitányság az állomásparancsnokságtól a következő hirdetményt kapta és fölkért bennünket annak közlésére:

Cs. és kir. katonai állomásparancsnokság.

Debreczen, 1914 július hó 31-én.

116/M. szám.

Debreczen sz. kir. város

tekintetes rendőrfőkapitányságának

Debreczen.

A cs. és kir. hadügyminiszteriumnak július hó 31-én kelt. 70—1600. számú sürgönyi rendelete folytán *Ó cs. és kir. Apostoli Felsége az általános mozgósítást elrendelni kegyeskedett.*

Első mozgósítási nap augusztus 4.

Felkérem az összes helyi lapok kiadóhivatalait, hogy fenti mozgósítási rendelet lapjaikban, három egymásután következő számban leadni sziveskedjék.

Rendőrfőkapitány.

A magyar anyákhoz

Ma este a városháza épületének oszlopain a következő falragaszok jelentek meg:

Magyarország anyái!

Fenséges feladat vár rátok, olyan feladat, amely szinte megvalósíthatatlannak látszik s amely mégis a legfényesebb és a legnemesebb, amire ember képes: a lemondás, amely derűs kedvvel és mosolygó szemmel rejti el azokat az érzéseket, amelyekkel ezeknek a napoknak eseményeit nézitek.

Mert azoknak az érzéseknek nem szabad alakot öltönie, nem szabad kifejeződniük tekintetekben, nehogy aggódba tekintetek arra, aki már legközelebb eltűnik szemetek elől, hogy forró lelkesedéssel kövesse a haza és szeretett királya hívását. Nagyon jól tudjátok azt Magyarország anyái, hogy a lélek szárnyalásának ebben az órájában, amelynek alig van párja a történelemben, ti vagytok azok, akikre a nagy világegyetem legszebb és legvallásosabb érzelmének, az anyai szeretetnek beigazolása vár.

Az anyai szeretet, amióta a Mária élt és szenvedett, mindig az önmegtágadásban és abban a törekvésben nyilvánult, hogy az anya támasza, védője legyen férjének, gyermekeinek.

Felétek tekintenek majd a hitvesek, menyasszonyok és testvérek, ha szívétkből jalkiáltások törnek elő, mert ti magasztos nyugalommal teszték meg a legsúlyosabbat, amit követelni lehet tőletek, büszkén és boldogan ajánljátok fiaitokat a hazának.

Magyarország anyái! Testetekből való test, véretekéből való vér az, akit a hazának szenteltek, akit száz fájdalommal szültetek és az önfeláldozás számlálhatatlan óráiban örökre magatokhoz láncoltatok, mosolygó ajakkal és áldó szavakkal adjátok őt a hazának.

Szemetekben ne lássék a léleknek megzendülése, mert tudatában vagytok annak, hogy a katona a férfibecsület legfényesebb parancsának, a kötelességnek engedelmeskedik és most tudjátok, hogy a hazának szüksége van reá!

Tisztelet és csodálat bátorságtokért Magyarország anyái!

A nemzet hódolattal borul le nagyságtok előtt!

A szabadságot népfölkelők bevonulása.

A szegedi honvédkerületi parancsnokság tekintettel arra, hogy a népfölkelők legtöbbször nincs tisztában azzal, hogy az általános mozgósítás elrendelése folytán mi a teendője, most a következő táviratban tájékoztatja a hatóságot és ennek útján az érdekelt népfölkelőket:

91. eln.

Polgármester, Debreczen.

A most elrendelt általános mozgósítás folytán a már bevonulva volt és visszazabadságot népfölkelők közül csak azok vonuljanak be, akik *ajánlati lapjuk szerint valamely közös, vagy honvéd csapathoz, vagy különleges szolgálatra vannak beosztva. A többiek állandó lakhelyükön visszatartandók.*

Kerületi parancsnokság.

A titkos nyelvű táviratok.

A nagyváradi m. kir. posta- és táviradigazgatóság a következők közlésére kért föl bennünket:

Tekintetes Szerkesztőség!

Kérem, sziveskedjék becses lapja olvasóit figyelmeztetni, hogy az elrendelt mozgósítás folytán az olyan táviratokat, amelyek részben, vagy egészben *titkos* (összebeszél, betűjegyes, vagy számjegyes) nyelven van-

GÓZMALOM és GÓZGÉPTULAJDONNSOK, belföldi darabos, kocka, dió és dara b. figyelmét felhívom, miszerint a jelenlegi **abnormális** szállítási viszonyok dacára, módomban van jó minőségű **SZENET** **POLLÁK S. ZSIGMOND** **DEÁK FERENC-UTCA 9.** **azonnal** szállítani. Telefon 441. Telefon 441.

Tábori és hadi felszerelésekhez **FÓZÓKÉSZÜLÉKEK, VIL-LANYOS LAMPÁK, HÁTI BŐRÖNDÖK** **REVOLVEREK ÉS TÖLTÉNYEK** **EVŐESZKÖZÖK** **✓ KÉSEK** **✓ PALACSKOK** **TEVESZŐR - TAKARÓK** **MENTZE** **ÁRUHÁZABAN,** **PIAC-UTCA 38. SZÁM**

nak szerkesztve, továbbá az olyan közértelmi nyelven szerkesztett magántáviratokat, melyek a kereskedelmi nyelvnek rövidített kifejezéseit, vagy kereskedelmi jelzéseit tartalmazzák, vagy amelyekben katonai vonatkozású adatok fordulnak elő, a posta- és táviráda hivatalok nem vehetnek fel, ha pedig tévedésből mégis fölvettek, nem továbbíthatnak és nem kézbesíthetnek. Táviratlevelek váltását pedig a belföldi, ugyancsak az Ausztriával, Bosznia-Hercegovinával és Németországgal való forgalomban a kereskedelemügyi miniszter egyelőre beszüntette.

Nagyvárad, 1914. július hó 31.

Siket, s. k.

Jaurest agyonlőtték

A háborút támogató szocialista vezér halála

A világot érintő külpolitikai helyzetben is számot tarthat Európa érdeklődésére az a hír, hogy a francia szociáldemokrácia vezéré, a kiváló szónokot, képviselőt, a háborus irány hívét *Jean Leon Jaurest* agyonlőtték.

Tegnap éjszaka érkezett a hír, hogy egy ismeretlen ember tegnap este egy kávéházban revolveréből többször rálőtt *Jaurés* képviselőre, aki néhány barátja társaságában vacsorázott. *Jaurés* belehalt sebeibe.

Jaurést két golyó érte. Halála pár perccel a merénylet után következett be. A merénylet letartóztatták. Személyazonosságáról nem aakrt semmit sem vallani. Zsebében két revolvert találtak, valamint egy igazolójegyet a Louvre-iskola tanfolyamainak látogatására.

Jaurés a többször kettévált, majd ismét egyesült francia szocialista-pártnak volt vezetője. A két szocialista irányzat közül *Jaurés* a mérsékeltet képviselte mindig és a kormányt támogatta.

A forradalmárok, Franciaország igazi szocialistái, a szindikalisták és antimilitaristák, akik tagadták lehetőségét annak, hogy a mai rend parlamentjében a proletárság képviselői elérhetnek valamit és ezért az egyenes forradalmi munkát hirdetik, meg is tagadták *Jaurést*. Nemcsak politikai szereplése volt oka annak, hogy *Jaurést* igazi, forradalmi szocialistának nem tartották, hanem magánviszonyai is. Fivére a francia haditengerészetben tengernagy, leányai pedig a köztársaság egyház-ellenes küzdelmei idején az üldözött katolikus vallás mellé állottak.

Hogy ki a merénylő és miért követte el a tettet, nem tudjuk még. Igen valószínű azonban, hogy a kitszöbön álló világ-összeütközés és Franciaországnak a háboru vagy béke mellett való elhatározása, a mi most minden francia lelket kétségek és válságok közt tartat, volt az oka a merényletnek. Bizonyos, hogy *Jaurés* a német és orosz mozgósítás látára félretette szocialista hitének háboru-ellenes elvét és teljes támogatását kívánta adni a kormánynak ahhoz, hogy Franciaország is fegyverrel szóljon bele az esetleg kitörő világ-harcba. Lehet, hogy a merénylő a háboru-ellenes, forradalmi, szindikalista munkások közül való volt és forradalmi meggyőződésének engedett, amikor a szocialista zászló alatt háborut támogató *Jaurést* lelőtte.

Ha így van, ami valószínű, akkor ez a tett igen komoly tünet. A francia munkásság körében elterjedt, elszánt forradalmi szellemre mutat, amely Franciaországnak, fegyverbelépése esetére, nagy nehézségeket okozhat.

— **A vérnek természetes uton való tisztulása** csak akkor történik meg, ha székelésünk szabályszerű és elegendő. Granischtaeden dr., Bécs hirneves tisztí főorvosa ezért kijelenti, hogy a természetes Ferencz József-keserűvizet igazán nagy elismerés illeti meg ama tulajdonsága miatt, hogy a belek utján eltávolításra szánt anyagok feloldását teljesen fájdalom nélkül idézi elő. Ezzel kapcsolatban van az a becses és előnyös sajátsága, hogy a kívánt eredményt már kis mennyiség alkalmazásával is biztosan el lehet érni, hosszabb ideig tartó használatnál sem rontja az étvágyat, s az emésztést sem gyöngíti. A Ferencz József-víz ennélfogva rendkívül ajánlható, s föléje kell helyezni minden hasonló hatású, de legtöbbször nagyon is hevítő szernek. Kapható minden gyógyszerertárban, drogériában és fűszerüzletben.

HIREK

*

A háboru romantikája

Debreceni esküvők diszpenzációval.

A háboru nagyszerű lendülete mint történelmi idők csodás forgataga tört ránk. Ezen a mérhetetlen ívek meredekjén fölfelé robogó napoknak lázában minden érzésen és minden gondolaton felül urrá lesz az emberben a hazaszeretel kötelessége. A nagy érzések és lángoló szenvedélyek fölött egyetlen király trónol, a háboru, amelynél szentebb és nemzetibb harca kevés volt még Magyarországnak.

Ezekben a napokban csak félénk és halk hangon szólalnak meg a szívek. Csak mint egy árva hegedű hur hangja csendül bele a fegyverek megcsörgő szavának örült koncertjébe a szellem sóhaja. De ebben a sóhajban annyi megkönnyezni való szépség van, hogy a nagy események küszöbén sem lehet szó nélkül elhaladni mellettök.

A háboru romantikája ez, a diszpenzációval kötött házasságok nagy száma. Az esküvők szép polgári programja most elszakadt. Nincs eljegyzés, hosszú, édes mátkaság, mert az események nem adnak rá időt. Mindenki, akit a kötelesség elszólit a lobogók alá, karon fogja a mátkáját és elmegy diszpenzációval esküdni.

Most, e héten a következő párok esküdtek diszpenzációval:

Prahács József—Schatt Krisztina, Keller Gyula—Péter Mária, Virág János—Andorkó Mária, Herceg János—Kovács Ilona, Szendi János—Melencsovits Mária, Király István—Kenéz Viola, Riskó Béla—Balogh Mária, Vámos Miklós—Nyiri Irma, Bordás Benjámintörök Erzsébet, Ratics Gyula—Herc Aranka.

Napsugárasan szép epizódja ez a történelmi idők járásának.

— **Vasárnapi istentiszteletek.** A református templomokban vasárnap, augusztus 2-án prédikálni fognak: a Nagytemplomban Uray Sándor lelkész, délután Hajdu Gyula s.-lelkész, a Kistemplomban 9 órakor Konrád Zoltán s.-lelkész, 11 órakor Könyves-Tóth Kálmán lelkész, délután Pánczél Jenő s.-lelkész, a Kossuth-utcai templomban Polgár Gyula s.-lelkész, délután Uray Sándor lelkész, az Árpád-téri templomban Balogh Béla s.-lelkész, délután Balogh Béla s.-lelkész, az ispotályi templomban Farkas János s.-lelkész, délután Polgár Gyula s.-lelkész, a homokkerti imaházban Boér Károly vallásánár.

Az g. hitv. ev. templomban vasárnap délelőtt 10 órakor Dancsházy Sándor ref. s.-lelkész, kollégiumi esküdtfelügyelő fog prédikálni.

— **Kisebbség a lapok.** A háborus állapot, amely minden téren s így a közgazdaság, kereskedelem és ipar terén is érezteti hatását, a lapokat is erősen érinti. Természetes dolog, hogy ilyenkor minden ipari és közlekedési eszköz szinte kizárólagosan a háborut és hadsereget szolgálja. Így elsősorban a vasut. Ez okozza azután, hogy a szállítás megakad s így a lapoknak nem áll rendelkezésre az az óriási papirmennyiség, amelyet csak naponként is fogyaszt egy lap, a szokott mértékben. A vasut teherszállítás korlátozása magánfuvarokkal szemben kényesrint bennünket arra, hogy vasárnaponként nyolc, hétköznapok négy oldalon jelentessük meg ezután a Debreceni Független Ujságot. Így kedtől kezdve már négy oldalon jelenik meg lapunk. Természetes azonban, hogy a vasuti teherszállítási viszonyok legkisebb javulásával is újból a régi terjedelemben jelenik meg a lap. Természetes az is, hogy a lap a kisebb terjedelemben is teljes pontossággal és a legnagyobb lelkiismeretességgel fogja szolgálni a közönséget.

— **Alkalmi ünnepi istentisztelet augusztus 2-án.** Tudvalevőleg augusztus 2-ika, a gyászos emlékü debreceni csata évfordulója ez évben vasárnapra esik. Ez alkalommal a nagytemplomi istentiszteletet (delelőtt 9 órakor) Uray Sándor ref. lelkész a nagy nap emlékének fogja szentelni.

— **A Népiroda munkásközvetítője.** A Népiroda munkásközvetítési osztályánál július 29-től augusztus hó 1-ig volt a

Munkás kínálat: asztalos 19, ács 14, bádogos 4, cipész és csizmadia 23, földmunkás 2, gazdasági munkavezető 7, gépész 13, gyári munkás 22, kazánfűtő 5, kovács 8, kőműves 44, lakatos 8, mezőgazdasági napszámos 97, mezőgazdasági cseléd 2, szabó 11, szijgyártó 1. Összesen: 338.

Munkás kereslet: ács 4, kovács 1, mezőgazdasági munkás 4, motorkezelő gépész 8, mezőgazdasági cseléd 2, cipész segéd 2. Összesen 21.

A Népiroda munkásközvetítési osztálya munkások és munkaadók jelentkezéseit nakint elfogadja és nyilvántartja — teljesen díjtalanul — a mezőrendőrkapitányságnál (Csapó-utca 15. Telefon 100. sz.) levő helyiségében. Hivatalos órák delelőtt 7—9 és délután 5—7 óra között. Vagyontalan emberek bármely ügyes-bajos dolgaiban ingyen tanácsot nyújt a városházán (kapu alatt balról) levő helyiségében d. u. 6—7 óra közötti időben.

Butorvevők figyelmébe!

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Piac-utca 83 szám alatt a Lovász-féle házban modern butorraktárt nyitottam. Raktáron tartok mindenféle butorokat, diványokat, sodrongokat, madraecokat. A legolcsóbb árak. Kérem egy próbavásárlással meggyőződést szerezni. — — — Szives pártfogást kérek.

Herskovits Sámuel,
butorkereskedő. Piac-utca 83. szám. Lovász-ház.

SALVATOR kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, kösvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzőszervi hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Rapportó és ónyvízkereskedésekben és gyógyszerertárakban. SCHULTES AGOST Szinye-Lipóczy Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

— **Uj hadnagyok.** A király a következő akadémiákon a m. kir. honvédségbe, illetőleg a cs. és kir. közös hadseregbe való belépésük alkalmával 1914 augusztus 1-től számítandó ranggal a tényleges állományban hadnagyokká nevezte ki: Fazekas Ernőt és Horváth Ferencet a debreceni 3. honvédegyalozredhez, Lévy Ferencet és Baló Benjámint a debreceni 2. honvédegyalozredhez. Mint a Bud. Tud. jelenti, a honvédelmi miniszter kinevezte zászlósokká a honvédegyalozredeseket a negyedik évfolyamát végzett százhet növendékét.

— **Gyanus román tiszt Debrecenben.** Ma éjszaka a nagyallozáson szolgálatot teljesítő rendőrök egy borotvált arcú, jól öltözött, 28 év körüli férfit szolítottak igazolásra. Az illető nem tudott magyarul, mire bevitték a főkapitányságra. Tolmács segítségével megállapították, hogy Kaneti Dimitri a neve, romániai hivatalnok, tartalékos hadnagy.

Tudósítónk kérdésére Kaneti Dimitrió németül a következőket mondta előállításáról:

— Én romániai születésű vagyok, egyik bukaresti nagy cég szolgálatában állok. A második gyalozredben szolgáltam s tartalékos hadnagyi rangom van. A feleségem magyar leány, Háromszék megyébe való; most eljöttem a szüleihez, hogy egy bizonyítványt megszerezsek, amelyre odahaza szükségünk van. Az esti vonattal jöttem s az indóháznál a rendőrök feltartóztattak. Behoztak ide, de igazán nem tudom megmondani miért vagyok itt.

A főkapitányságról táviratilag fordultak a bukaresti rendőrséghez, hogy mennyiben felel meg a valóságnak a hivatalnok bmondása, mert a nála talált iratok nem egyeznek az előadásával. Kaneti utirányából ugyanis arra lehet következtetni, hogy szerb területen járt. A válasz megérkezéséig Kaneti a rendőrségen marad.

Külsőleg és belsőleg
egyaránt legbiztosabb hatású háziszser a

PALMA

Próbakéve 40 fillér.

Dr. Szelényi Árpád
gyógyszerésznél
Debreczen, Piac-utca 30. sz.

— **A nyári hőség veszedelmei** kétségkívül a csecsemőre nézve a legnagyobbak, mert a legtöbb esetben egy megfelelő, megbízható táplálék hiányzik. Adjon azonban kedvencének Nestlé-féle gyermeklisztet, mely készítmény már nemzedékről-nemzedékre számtalan esetben oly fényesen bevált, s azáltal nemcsak sok bánattól óvja meg magát, hanem kis gyermeke szép fejlődésében is gyönyörködhetik. Próbadobozokat kívánatra azonnal teljesen díjtalanul küld a Henri Nestlé cég, Wien, I., Biberstrasse 32. P.

— **Tűz a Csapó-utcán.** Ma délután fél két órakor a Csapó-utca 23. számú ház udvarán kigyulladt egy nyolc méter hosszú félszer, a melynek tetőzete és egyik oldala elhamvadt. A kivonult tűzoltók megakadályozták a tűz továbbterjedését. A vizsgálat megállapította, hogy a félszer egyik kéményéből kipattanó szikra okozta a tüzet. A kár mintegy háromszáz korona.

— **Horner Arthur bookmaker** Debreczenben, Piac-utca 41. sz. I. emelet, elfogad az összes bel- és külföldi-versenyekre start és klasszikus versenyekre előnyös fix fogadásokat. Halmozott fogadások köthetők. Double és Triple eventek. Telefon: 10-11.

— **Halálozások.** A debreceni állami anyakönyvi hivatalban ma a következő halálozásokat jelentették be: Kovács Ilona ref. 9 napos, Vadász Sándor ref. 49 éves, Erdős Károly ref. 14 hónapos, Rácz István ref. 65 éves, Oschriszli Jánosné ref. 28 éves, Tóth Sándor ref. 4 hónapos, Ábrányi Erzsébet ref. 22 napos, Gacsárdi István ref. 65 éves, Tirkák József ref. 1 hónapos, Nagy Sándor ref. 6 hónapos.

KÖZGAZDASÁG

— **Szállítások.** A kassai 6-ik hadtest hadbiztossága széna és szalma szükséglete szállítására versenytárgyalást hirdetett. Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt a debreceni kereskedelmi és iparkamara.

A temesvári 7-ik hadtest hadbiztossága széna, alom-, ágyszalma, tűzifa és kőszén szükségletének szerződészerű biztosítására versenytárgyalást hirdetett. Bővebb felvilágosítás a debreceni kereskedelmi és iparkamara hivatalában nyerhető.

Sztojikai

Erdély bérceiből fakadó természetes gyógyhatású ásványvíz, melyet a leghíresebb egyetemi tanárok és orvosok ajánlanak, kapható minden fűszer-, csemege- és ásványvízkereskedésben.

Helybeli kizárólagos egyedárúsítás

KONTSEK GÉZA

kereskedésében, hol mindég friss töltésben és előnyös árban kapható.

Gyomorhajoknál csodahatású, cukorbetegségeknek speciális gyógyszer. Borral vegyítve igen kellemes és egészséges. A legolcsóbb és legjobb borvíz.

DEBRECZENI BUTORKÉSZÍTŐ
ASZTALOSOK SZÖVETKEZETÉNEK

BUTORRAKTÁRA

Debreczen, Hunyadi-utca 17-19. sz.
(Demetrovics-palota.)

Szabad bemenet.

Minden társadalmi osztály részére megfelelő butorok !!!

Szolid árak!
Kedvező fizetési feltételek!
Telefon: 988.

1469—1914. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Dr. Markovics Elemér debreczeni ügyvéd által képviselt Hegedűs Mór végrehajthatónak végrehajtást szenvedő elleni 392 kor. 13 f. tőke, ennek 1914. év január hó 1. napjától járó 5% kamata és eddig összesen 96 korona 74 fillér perköltség erejéig, — amennyiben időközben részfizetés történt, annak betudásával, a debreczeni kir. járásbíróóság 1914. V. II. 653. sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél 1914. évi július hó 9-én bíróság felülfoglalt és 3070 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, — a felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek, Debreczenben, Piac-utca 75. szám alatt leendő megtartására 1914. évi augusztus hó 18. napjának d. e. 9 óráját tűzöm ki, amikor a foglalás alatt levő butorok és egyéb ingóságok, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Debreczen, 1914 július hó 29-én.

Gáll Vilmos, kir. bírósági végrehajtó.

az elasztikus
cipősarok

PALMA

figyelje
meg
TARTÓSSÁGÁT

Üzemnagypótlás folytán

nyomással:

1000 színes jómódú boríték K 3-60
1000 finom fehér boríték . . . 6—
1000 félív üzleti levélpapír . . . 7—
1000 színes levelező-lap . . . 5-20

Egyéb nyomtatvány is elegáns, modern kivitelben, hasonló olcsó árak mellett

HOFFMANN és KRONOVITZ
KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.

Hóditó körútra
indul az új
kőbányai sörfőzde:

FŐVÁROSI SÖRFŐZŐ R. T.

KÖBÁNYÁN

FŐRAKTÁROS:

Márkus Jenő Debreczen, Hatvan-utca 30.
TELEFON 14.

Az : Alföldi : Gazdasági : Egyesület

SZÉCHENYI

FIUNEVELŐ ÉS TANINTÉZETE
Budapest legelőszékesebb és legszép helyén, a Dunaparton, a parlament mellett: V., Személylök-utca és Markó-utca sarkán.
TELEFON 152-64.

Felvezet elemi, közép- és felsőiskolai rendes és magántanulókat. Az intézet tantervét egyéni oktatásban és nevelésben részesítik a növendékeket. — Legmodernebb berendezés. — Magántanulóknak és növendékeknek külön tanfolyam. Német, francia, angol társalgás. Zene, torna, sport. Prospektus.

Tíz szög 50 fillér, azontul minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér. ::

APRÓ HIRDETÉSEK

Vastag betűből szedett minden szó 10 fillér. Apróhirdetések előre fizetendők.

Vidékről
apróhirdetéseket legcélszerűbb postautalvánnyal feladni. Az apróhirdetés szövege a postautalvány szelvényén előír. — Zárt levélben is lehet; akkor a hirdetés ára levélbélyegben esatolandó.

Apróhirdetésre
telefonon felvilágosítással nem szolgálunk.

Levegő leveleket
csakis kell igazolás ellenében adni a kiadó hivatal.

A Debreceni Független Ujság
telefon száma: Szerkesztőség 3-39
Kiadóhivatal 3-39 és 18
Nyomda 18

Levelzés
levegő levélnek a hirdetés száma is keretlik.

19 éves félárva, 400.000 korona vagyonnal, fiatal özvegy 50.000 korona hozomány és sok száz vagyonos hölgy van házasság céljából előjegyzésben. Komoly érdeklődőknek díjtalan felvilágosítást ad „Hymen“, Berlin 18.

Állás
Ügyvédi irodába ajánlkozik eddig is ügyvédi irodában működő úri leány, szerény igényekkel. Cim a kiadóban.

Házmesternek
ajánlkozik tisztességes, megbízható házaspár. — Cim a kiadóhivatalban.

Piatal ember
másolat, írásbeli munkát vállal. Szives megkeresést „Szerény“ jellegre kér a kiadóhivatalba.

Bankhivatalnok
bármily irodai mellékfoglalkozást vállal. Leveleket „Kettős könyvvel“ jellegre kér a kiadóhivatalba.

Üzlet
FRISS
töltött ásványvísek az összes Deutsch üzletekben kaphatók.

Bevonultam
a katonasághoz és ezért kérem a n. é. közönséget, hogy családomat pártolni sziveskedjék. Gondoskodtam, hogy mosodámban a megrendelések pontosan végeztessenek. Gallérok darabja 5 fillér, ingek 24 fillér, kimosott ingek vasalása 20 fillér. Halköz 4., Piac-u. 29.

Poloskairtást
NÁNÁSSY ISTVÁN
legsikeresebben végzi a Máv. vasutak poloska és féregirtója. Kérem 849. számú telefonon felhívni. Évi kezelést és megvizsgálásokat is végez. Folyadék méreg kapható. Postakert Gyár-utca 6. Levélbeli megrendeléseket kérem.

SZEGEDI PAPRIKA
különlegességek óriási raktára LINDENFELD J. JENŐ fűszer- és gyarmatáru nagykereskedésében pénzügyi palota. Telefon 79. sz.

Falusy Károly
polgári és katonai cipész Debreczen, Csapó-u. 41.
Készítik mindenféle sportcipőket, valamint orthopéd cipőket fájós és nyomorék lábakra. Raktáron tartok műhelyemben készült legjobb minőségű férfii és gyermekcipőket.

Adás-vétel
Régi, de jó állapotban lévő zongora 250 koronáért költözködés miatt eladó özvegy dr. Gedeon Jánosnéál Kabán.
Szónvignetta ezrenként olcsón kapható Piac-utca 49. szám alatt.

Több
használt butor eladó. Magos-u. 7. Ugyanott egy jókarban levő zongora is eladó.

Befőzésre
való nemes kajszin barack kapható 1 kiló 30 fillérért Széchenyi-kert, Széchenyi-ut 19. sz.

Egy
raktárt keresek. Gépeknek bérelném. Ajánlatok Hunyadi-utca 14. szám alatt Reiszmannak.

Ephletta
— régi, egészséges — olcsón eladó. Bővebbet Országos Tanítói Árvaház Simonyi-ut 14-16, vagy Pick Nándor építésznél, Szentanna-u. 27.

Több
részletben kiadó kétszáz hold elsőrendű szántóföld tanyaépülettel. Cim a kiadóban.

Festéktörőgép
jókarban és egy dugaszológép igen olcsón eladó. Varga-u. 16. Széles

Eladó
egy háromnegyedes iskola hegedű elegáns tokkal. Ugyanott több iskolai kotta eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Eladó
ház kedvező fizetési feltétel mellett. Értekezhetni Kar-utca 24. szám alatt.

Befőttes
üvegek olcsón eladók. Cim a kiadóhivatalban.

Kapucdunák
bármilyen felírással kaphatók a kiadóban.

Zománc
címábla megrendelhető Hoffmann és Kronovitz cégnél Piac-u. 49.

Lakbérleti szabályzat
kiadó cédulák bármilyen felírással kaphatók a kiadóhivatalban.

Makulatur papiros
kapható a kiadóban.

Szövőáruim kimagasló jó minőségűek és olcsóságáról naponta

hölgyek köszönete

és előismerése érkezik hozzám. 40 százalékkal olcsóbb, mint a követelő kereskedőknél. Lenke-dő-im varrás nélkül 1 drb 150 cm széles, 2 méter hosszú K 2-1, 1 drb 150 cm széles, 2 és egyneved mtr hosszú K 2-2, lencsinvat törülköző fehér 48,115 cm K 3-60, 1 tet. kettős damast törülköző, tiszta len, pompás új rajzok 50/110 cm K 8-1, 54 120 cméter K 12-1, 60 130 cm. K 13-1 tucatonként 20 mtr sifon 80 cm széles fehérített anyagból K 7-20. Kérem megkötök, készen varrva, gar. mosható pat. kékenyomó anyagból zsebekkel. Fontos házalóknak és rövid-árukereskedőknek darabja 70 fillér. Uri ingek prima flanelből K 1-50, női ingek prima flanelből csipkével K 1-50. — Maradék (3-6 mtr hosszú zefír sifon, kanavász, barcel, flanel stb) 40 méter 6-1 koroná és mindenféle len- és pamutárut raktáron tart **JULIUS SCHRAM**, szövész, Nachod I. (Csehország). Irjon mintakért.

Exazurkalap nélkül
nagyon jól teszi, ha haját naponta gondosan megtisztítja a portól s gondosan ápolja. Eldugult pórusok a haj pusztulását idézik elő. Tökéletes igaza van, kellemesebb kalap nélkül sétálni, de akkor ne mulassza el a fejbőrt rendszeresen

Dr. Dralle
nyírfa hajvizével

massage utján tisztítani és erősíteni.
A haja könnyen törékeny lesz napfényes vagy szeles időben. A valódi Dralle nyírfa viz a haját hajlékonyá, fényessé és illatossá teszi, amely szép látványt nyújt s önmagának nem kell szégyelnie kalap nélkül azt bárkinek megmutatni. Kérjen azonban kifejezetten valódi Dr. Dralle nyírfa vizet.
Kapható minden szakkavagó üzletben. K. 2-50 és K 5-1. Dralle Hamburg és Bodenbach a. E.

KONYHA-

KERTÉSZETRE
berendezett nagy területű föld, bővizű szivó és nyomó kuttal, lakással együtt kiadó, esetleg eladó.
Értekezhetni

Postakert 5. sz. alatt.

Lakás

Kiadó
gargon lakás. Orvosnak, ügyvédnek igen alkalmas. Kossuth-u. 15.

Kiadó
egy különbejáratu utcai butorozott szoba, előszoba villanyvilágítással. Kandia-u. 6. Bármely időszakban megtekinthető.

Két
szobás csinos, modern lakást keresek azonnalra. Ajánlatok F. D. jellegre a kiadóhivatalba küldendők.

Kiadó
olcsóért két kisebb szoba mellékhelyiségekkel, külön udvarral augusztus 1-től. Kishegyesi-ut 15. Jövüü kut.

KÖLCSÖN

sorsjegyekre, értékpapirokra és I-rendű vidéki takarékpénztári részvényekre
Konvertált jelzálogra 140 K
Hazai sorsjegyre . . . 90
Osztr. vörös kereszt s.j. 40
Olasz vörös kereszt s.j. 33
Erzsébet sorsjegyre . . 7
József . . . 10
Bazilika . . . 20
Magy. vörös kereszt s.j. 22

A kölcsön apró részletekben törleszhető. Ha sorsjegyet bárhol zálogban vannak, úgy a letétjegy beiktatása ellenében a kölcsönt a fenti összegre fölemeljük. **Részletfizetésre vásárolt, de még ki nem fizetett sorsjegyeket kiváltjuk és rájuk fenti kölcsönt adjuk.**
A Debreczeni Kézilap Kölcson-intézet Részv.-Társ. bankszámlája SIMONFFY-UTCZA 13. SZÁM. Telefon 298. Alapítási év 1878.

Különte

Hölgyeim!

Egyszeri próba meggyőzi, hogy szeplőt, málfoltot, pattanást, vimmedlét, minden bőrruhaságot az országghírű ártalmatlan **Matild-arcfenőcs, krém és szappan** okvetlen elmulasztja. Ha nem, árát minden kibeszélés nélkül visszaadom. Semmi rizikó, próbálja meg. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Főraktárak: **Jósa és Jóna és Tóth Béla utóda Kubek Tisza-palota. 2736**

Cipőjavítást
és új cipő készítését vállalom. Hajó-u. 22.

Arany János utca 5. sz. a.
szabóműhelyemben javítást és ruhatisztítást szakszerűen készítek.

Csepé
vállalok, gép azonnal szállítható. Fái vasöntöde Telefon 957.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

„ CZÉGNÉL „
DEBRECZEN,
Kistemplombazár

Napernyők
Gyermekruhák
Harisnyák
Tricók
!! nagy választékban !!

VADÁSZFEGYVEREK
minden kiállításban.
Flóbert- és levegőfegyver, revolver, pisztoly, vadászfelszerelés, vadcsaló, szóval minden ezen szakmába vágó oltson és jól kaphatók a szigorúan szolid **ANT. ANTONITSCH** fegyvergyárban, Feriach No. 55. Körtén. Arlap ingyen és bérmentve.

HÁZTULAJDONOSOKNAK

Debreczeni lakbér-szabályzat . 80 fillér
Házbér-nyugtákönyvecske . 40
Házirend 40
Kapuczdula (minden helyiség részére) 10
Üres lakás bejelentési lap . 10
Ismét kiadott lakás bejelentési lap 10
Építés engedély iránti kérvény . 10
Lakhatási . . . . . 10 fillér.
.. ért darabonként kapható ..

HOFFMANN ÉS KRONOVITZ

könyvnyomdájában
DEBRECZEN, PIA CZ-UTCZA 49.

„VIRÁGHÓ“

az újfajta, tudományosan készült
Kéz- és arc-krém
a jelenkor egészségügyileg legjobb piperezere.
1 tubus 80 fillér. Mindenütt kapható. Doboz K 1-60.

KÁVÉSOK, VENDÉGLŐSÖK

CUKRÁSZOK

ÉS A N. É. KÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy **TOJÁSCIKKELMET** kizárólag raktáramban (Burgondia-u. 4. sz. alatt) árusítatom, azokat sem piacra, sem házhoz nem szállítom, miért is csak a raktáramból beszerzett áruk kifogástalan minőségéért és egészséges voltáért vállatok felelősséget. Áruim kifogástalanságánál és olcsóságánál fogva a t. fogyasztó közönség jelentékeny megtakarítást érhet el; miért is tisztelettel kérem meggyőződés végett szükségletét raktáramból beszerezni, melyeket ma a közelkező árakban bocsájtom forgalomba kicsinyben is.

FRISS LÁMPÁZOTT TEATOJÁS
35 darab 2 korona.
FRISS LÁMPÁZOTT FŐZŐTOJÁS
40 darab 2 korona.

Tisztelettel

Waltner Samuel
tojásnagykereskedő, BURGONDIA-U. 4. SZÁM.